

I-BRAIN & AGEING

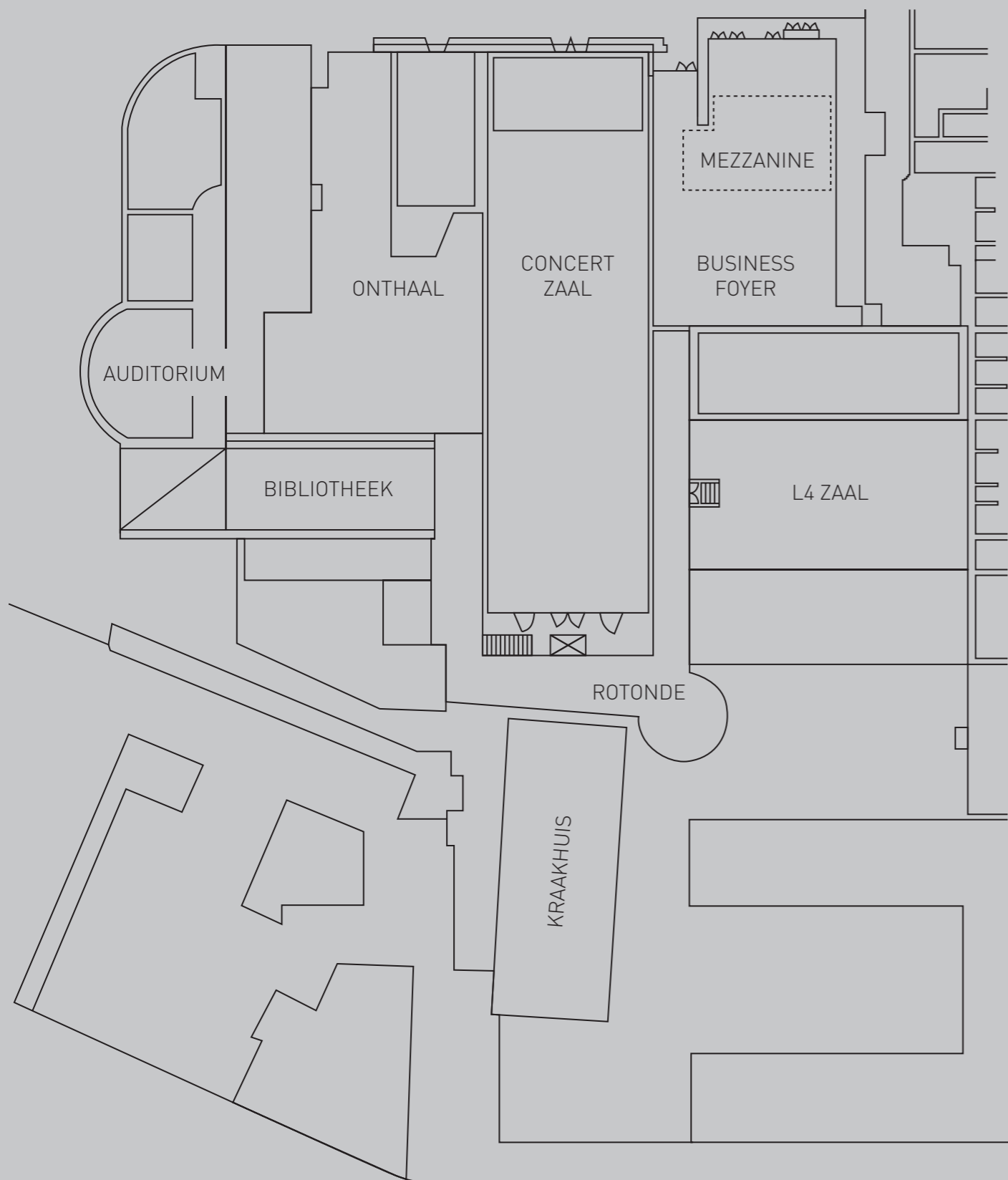
EEN FESTIVAL OVER UW RIJPEND BREIN

25 NOV 2012, 13-19^U
DE BIJLOKE, GENT

PROGRAMMA

GRONDPLAN

INHOUD

INTRODUCTIE p.1	PRESENTATIE p.4	EXPERIMENT p.8	PRAKTISCH p.16
UURROOSTER p.2	WORKSHOP p.6	EXPO p.9	ORGANISATIE /
DEBAT p.4	PODIUM p.7	BIO'S p.12	PARTNERS p.18

INTRODUCTIE

Met een steeds toenemende vergrijzende bevolking dreigt een tsunami van dementie op ons af te komen. Hoe gaan we daar als samenleving mee om? Wie gaat dat betalen? Kunnen we het tij nog keren? Hoe willen we ouder worden? Wat denkt u? Ook u ontloopt geen rijpend brein!

Belangrijkste doelstellingen van het festival:

- 1 Het onderzoek dat aan diverse universiteiten gebeurt rond 'verouderende hersenen' communiceren naar een ruim publiek. Topexperten uit België en Nederland zijn present.**
- 2 Het belang van dit onderzoek aantonen door verbanden te leggen met een brede waaier aan maatschappelijke problemen, vragen en verzuchtingen, waarbij we het stimuleren van een maatschappelijk debat over deze kwesties expliciet tot onze doelstellingen rekenen.**
- 3 De beeldvorming rond neurodegeneratieve ziekten nuanceren aan de hand van wetenschappelijk gevalideerde beelden.**

I-Brain & Ageing is een organisatie van Breinwijzer vzw ism Universiteit Gent, Universiteit Antwerpen en KU Leuven.

I-Brain & Ageing wordt ondersteund door Stad Gent, het Departement Welzijn Volksgezondheid en Gezin, het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie van de Vlaamse overheid, en kadert binnen Vlaanderen in Actie en Richting Morgen. I-Brain & Ageing participeert aan de Dag van de Wetenschap.

UURROOSTER

CONCERTZAAL

13:00^U – 14:10^U DEBAT
Dementie kost geld – wat doen we best met onze centen?
 Christine Van Broeckhoven, Jurn Verschraegen, Karin Willemen, Peter De Deyn
 Moderator: Werner Trio

14:20^U – 15:10^U PRESENTATIE
De neurofilosofie van het verouderende brein.
 Dirk De Ridder

15:25^U – 16:15^U PRESENTATIE
Dementie: het genetisch risicoprofiel.
 Christine Van Broeckhoven

16:30^U – 17:20^U PRESENTATIE
Het geheim van het oudere vitale brein.
 Eddy van der Zee

17:35^U – 18:45^U DEBAT
Een menswaardig levenseinde.
 Jacinta De Roeck, Wim Distelmans, Marc Cosyns
 Moderator: Kasper Raus

KRAAKHUIS

13:00^U – 13:50^U PRESENTATIE
Is de ziekte van Parkinson een hersenziekte? Het verhaal van een veelkoppig monster.
 Patrick Santens

14:20^U – 15:10^U PRESENTATIE
Taboe doorbreken rond personen met dementie in de stad of gemeente. Hoe doe je dat? Inzichten vanuit beeldvormingsonderzoek en de lokale praktijk.
 Baldwin Van Gorp, Patrick Derynck, Saïda Sakali

15:25^U – 16:15^U PRESENTATIE
Reduceer de kans op dementie: beweeg voor je brein! Over de relatie tussen bewegen, cognitie en geheugen.
 Erik Scherder

16:30^U – 17:20^U PRESENTATIE
Vroegdetectie van dementie: kan het en wil je het?
 Peter De Deyn

17:40^U – 18:55^U PODIUM
Hoofd vol Mist. Een theatermonoloog over dementie.
 Kristel Vranken

AUDITORIUM

13:00^U – 13:50^U PRESENTATIE
Veroudering en cognitieve-brein reserve: van pen-en-papier tot gerontechnologische breinfitness.
 Christophe Lafosse

14:20^U – 15:10^U PRESENTATIE
Top-Level vaardigheden en het ouder wordende brein.
 Ralf Krampe

15:25^U – 16:15^U PRESENTATIE
Hoe kunnen we dementie voorkomen? Aanwijzingen uit de epidemiologie.
 Arfan Ikram

16:30^U – 17:20^U PRESENTATIE
Preventie van dementie: de snelle revolutie in het wetenschappelijk onderzoek.
 Bart De Strooper

17:35^U – 18:25^U PRESENTATIE
Wat is er mis met deze hersenen? Live menselijke hersendissectie.
 Katharina D'Herde

UURROOSTER

L4 ZAAL

13:20^U – 14:05^U WORKSHOP
Beweging als preventie & therapie.
Sessie 1: lichaamsperceptie.
 Kristin Van Houtte

14:25^U – 15:10^U WORKSHOP
De stem van ons geheugen & een andere dementie in muziek.
 Hanne Deneire, Ruth Verberckmoes

15:30^U – 16:15^U WORKSHOP
Beweging als preventie & therapie.
Sessie 2: ruimteperceptie.
 Kristin Van Houtte

16:35^U – 17:20^U WORKSHOP
Initiatie in 'Tai Chi Chuan'. Kom uit je hoofd en in je lijf!
 Liane Moens

17:35^U – 18:20^U WORKSHOP
Beweging als preventie & therapie.
Sessie 3: bewuste omgang met je lichaam.
 Kristin Van Houtte

MEZZANINE

Doorlopend
Campagne 'Vergeet dementie, onthou mens'

14:25^U – 15:10^U PODIUM
Leven met iemand met dementie.
 Getuigenis door Rita Joos

15:30^U – 16:15^U PODIUM
Leven met iemand met dementie.
 Getuigenis door Karin Willemen

16:35^U – 17:20^U PODIUM
Jurn Verschraegen interviewt Nathalie Carpentier.
 Boek 'Verdwaald in het geheugen-paleis'

BUSINESS FOYER

EXPERIMENT – **Doorlopend**

EEG-labo.
 Meet hier uw hersenactiviteit.

eMASCoT – an online Memory and Attention Training Game.

Hersenen in beeld.

Het morele brein casino.

Muzikale cueing voor revalidatie Parkinson.

ONTHAAL
 (+ rondom Publieksfoyer / gang)

EXPO – **Doorlopend**

Breinvijzer vzw, Campagne 'Vergeet dementie, onthou mens', De Maakbare Mens vzw, De Vlaamse Ouderenraad, Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw / Expertisecentrum Dementie Paradox (Gent), Flanders' Care, Leif vzw, Psyche & Brein, Randall C., Stichting Alzheimer Onderzoek, Studio Brein, Uitgeverij Vrijdag, Universitaire Dienst Geriatrie UZ Gent / Zorgprogramma voor de geriatrische patiënt, Vergeten Kracht – Via kunst op zoek naar de identiteit van mensen met dementie., Vlaamse Alzheimer Liga vzw, Vlaamse Parkinson Liga (VPL), Vonkel vzw.

BIBLIOTHEEK

EXPO – **Doorlopend**

Vergeten Kracht

ROTONDE

Infostand + 'Familiegroep'

'Tijd voor ONT-moeten, aan de praattafel'

Vlaamse Alzheimer Liga

Dementie kost geld – wat doen we best met onze centen?

Christine Van Broeckhoven,
Jurn Verschraegen, Karin Willemen,
Peter De Deyn Moderator: Werner Trio
DEBAT Concertzaal

13:00 – 14:10^u

In dit debat willen we te weten komen waarom en hoe we best investeren in dementie en verouderen van de hersenen. Drie experts met een verschillende achtergrond en een ervaringsdeskundige op gebied van Alzheimer dementie houden hun pleidooi. Ze hebben alvast gemeen dat er dringend iets moet gebeuren.

Wanneer mensen de diagnose van dementie krijgen is dit niet evident voor henzelf en hun naasten zegt Jurn Verschraegen van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw. Het is belangrijk dat de zorg en begeleiding voor onze ouderen met dementie optimaal wordt ondersteund, een mening die gedeeld wordt door Karin Willemen op onthoumens.be. We moeten de negatieve beeldvorming doorbreken en de informatiekanaalen optimaliseren en kenbaar maken. Meer centen dus voor een menselijkere beeldvorming over dementie en voor de zorg van dementerende ouderen.

In een toonaangevende krant verscheen onlangs een hoopvol bericht over onderzoek naar de oorzaak van dementie dat een medicijn tegen de ziekte een stap dichterbij zou brengen. Christine Van Broeckhoven, moleculair biologe aan de UA, is hoopvol dat er ook effectief een medicijn zal kunnen worden ontwikkeld, en denkt dat zij die dag nog zal mee maken. Meer fondsen voor onderzoek naar oorzaak en medicijn is de boodschap.

Peter De Deyn is internationaal actief op domein van Alzheimer diagnostiek, zorg en onderzoek en getuigt over de geconcentreerde initiatieven die terzake worden genomen, zowel op nationaal, Europees als mondiaal vlak. Middelen dienen ten dele te gaan naar zorg en onderzoek voor de patiënt van vandaag maar nog meer naar de patiënt van morgen omdat enkel doorbraken in het onderzoek ons zullen toelaten deze dementie epidemie het hoofd te bieden. Het Nederlandse Dementie Deltaplan illustreert een wijze en humane attitude in deze.

Een menswaardig levenseinde.

Jacinta De Roeck, Marc Cosyns
Wim Distelmans Moderator: Kasper Raus
DEBAT Concertzaal

17:35 – 18:45^u

Ondanks medische vooruitgang die ons in staat stelt langer en gezonder te leven, blijft sterven onver-

mijdelijk en vandaar dat het belangrijk is om te blijven nadenken over wat een waardig levenseinde inhoudt. In dit debat zullen enkele van de bekendste Vlaamse voorvechters voor zo'n waardig levenseinde het hebben over de specifieke uitdagingen bij het garanderen van een goed sterven voor oudere patiënten met de daarbij gepaard gaande 'verouderende hersenen'. Hierbij zullen items als goede palliatieve zorg, het belang van wilsverklaringen en de toepasbaarheid en/of uitbreiding van de euthanasiewet aan bod komen.

PRESENTATIE

De neurofilosofie van het verouderende brein.

Dirk De Ridder
PRESENTATIE Concertzaal
14:20 – 15:10^u

Hersenen zijn een evolutionaire aanpassing met als doel de inherente onzekerheid in de omgeving te reduceren voor het bewegende individu. Ze doen dit door voorspellingen te maken van wat gaat komen en dit op Bayesiaanse statistische wijze te updaten. Dit is zo voor perceptie en cognitie, maar ook voor het zelf-percept. Bij abnormale veroudering van de hersenen ontstaat dementie. Een filosofisch geïnspireerde neurologische vraag die zich stelt is of de primaire oorzaak van dementie niet de desintegratie van het zelf-percept is. Filosofen zoals Hume, Heidegger, en Merleau Ponty laten toe om hersenafwijkingen bij dementie vanuit een nieuwe invalshoek te bekijken.

Dementie: het genetisch risicoprofiel.

Christine Van Broeckhoven
PRESENTATIE Concertzaal
15:25 – 16:15^u

Tussen twee mensen zijn er tot drie miljoen verschillen in hun DNA code die samen onze genetische diversiteit bepalen. Deze genetische verschillen vertalen zich deels via onze hersenen in verschillen in ons gedrag en functioneren. Maar, in deze genetische verschillen zijn er ook een aantal die mee de basis vormen van een verhoogd risico op ouderdomsziekten zoals Alzheimer dementie. Op basis hiervan kan men een risicoprofiel opstellen dat mede de kans bepaalt dat iemand dement wordt en op welke leeftijd.

Het geheim van het oudere vitale brein.

Eddy van der Zee
PRESENTATIE Concertzaal
16:30 – 17:20^u

Tot voor kort werd het oudere brein gezien als een brein met toenemende defecten, die geleidelijk maar onherroepelijk zouden leiden tot teloorgang en verval. Dit beeld moet bijgesteld worden. Het oudere brein blijkt een vitaal en aangepast brein te zijn, waarbij onderdelen van het brein in werking en functie veranderen. Het brein is niet af als we 30 zijn, maar ondergaat vanaf de middelbare leeftijd opnieuw een functionele reorganisatie.

Is de ziekte van Parkinson een hersenziekte? Het verhaal van een veelkoppig monster.

Patrick Santens
PRESENTATIE Kraakhuis
13:00 – 13:50^u

James Parkinson zal nooit vermoed hebben dat er ooit een ziekte naar zijn naam zou zijn vernoemd. Nog minder zal hij gedacht hebben dat het onderzoek naar deze aandoening de huidige richting zou zijn uitgegaan. In een tijd waarin genetica en moleculaire biologie hoogtij vieren, suggereert recent onderzoek dat de ziekte van Parkinson begint buiten de hersenen ... in de darm. Het verhaal van een ziekte, van mijlpaal tot mijlpaal.

Taboe doorbreken rond personen met dementie in de stad of gemeente. Hoe doe je dat? Inzichten vanuit beeldvormingsonderzoek en de lokale praktijk.

Met Baldwin Van Gorp, Patrick Derynck, Saïda Sakali ea.
PRESENTATIE Kraakhuis
14:20 – 15:10^u

Het aantal personen met dementie zal de komende jaren fors toenemen. Er rust een taboe op dementie en de beeldvorming is vaak eenzijdig negatief. Sinds 2008 neemt de Koning Boudewijnstichting een aantal initiatieven om de levenskwaliteit van personen met dementie te verbeteren. Via het netwerk van bijna 30 dementievriendelijke gemeenten in samenwerking met VVSG in Vlaanderen, wordt de lokale gemeenschap aangezet om anders en genuanceerd te kijken naar dementie. Een 'dementievriendelijke' gemeente staat er garant voor dat mensen langer thuis kunnen blijven én dat hun levenskwaliteit toeneemt.

Reduceer de kans op dementie: beweeg voor je brein! Over de relatie tussen bewegen, cognitie en geheugen.

Erik Scherder
PRESENTATIE Kraakhuis
15:25 – 16:15^u

Bewegen is een onderdeel van een verrijkte omgeving welke essentieel is voor het opbouwen van een cognitieve reserve gedurende de eerste 25 levensjaren; cognitieve reserve is essentieel voor gezond oud worden. Bewegen kan ook het geheugen verbeteren op latere leeftijd en bij mensen die een verhoogd risico hebben op dementie.

Vroegdetectie van dementie: kan het en wil je het?

Peter De Deyn
PRESENTATIE Kraakhuis
16:30 – 17:20^u

De voorbije decennia is verwoed gewerkt aan de ontwikkeling van (bio)markers voor de diagnostiek van dementie waaronder de ziekte van Alzheimer. Tevens is de neurogenetica met rasse schreden verder ontwikkeld. Dit betekent dat men actueel niet meer moet wachten tot het overlijden van de patiënt voor het stellen van een definitieve diagnose maar dat dit bij leven en soms ook bij welzijn van getroffen personen kan. De diagnose kan momenteel reeds worden gesteld in een bijzonder vroegtijdig stadium van de aandoening, soms zelfs vooraleer er enige klacht of cognitieve beperking is. Met andere woorden: vroegdetectie kan ontegensprekelijk. Rest nog de vraag of je dat wel wil. Een gevoelige en hoogst individuele materie.

Veroudering en cognitieve-brein reserve: van pen-en-papier tot gerontechnologische breinfitness.

Christophe Lafosse
PRESENTATIE Auditorium
13:00 – 13:50^u

Als we ouder worden treden er veranderingen op in het brein. Deze leeftijdsgerelateerde veranderingen lijken geassocieerd te zijn met een afname in de cognitieve-brein reserve en vaardigheden zoals aandacht, planning en geheugen. Recent wetenschappelijk onderzoek in verband met de plasticiteit van onze hersenen suggereert echter dat de door ouderdom veroorzaakte achteruitgang in cognitieve vaardigheden met de juiste stimulatie te vertragen of te herstellen is. Cognitieve stimulatie en fitnessstraining blijken mogelijke interventiemethoden te zijn. Hiermee is de gerontechnologie bezig. Voorts is ontdekt dat het

brein zijn plasticiteit behoudt bij het ouder worden en dat er zelfs gedurende het gehele leven in bepaalde delen van de hersenen nieuwe cellen aangemaakt worden. Deze aanmaak van nieuwe cellen wordt neurogenese genoemd. Cognitieve stimulatie en beweging blijken deze neurogenese te verhogen.

Top-Level vaardigheden en het ouder wordende brein.

Ralf Krampe

PRESENTATIE

Auditorium

14:20 – 15:10^u

Bij het ouder worden ondergaan we niet alleen fysieke veranderingen, zoals onze spieren die verzwakken of beenderen die fragiel worden, maar ook onze hersenen beginnen fysiologisch te verslechteren. Desalniettemin slagen sommigen er toch in om ons zelfs op vrij hoge leeftijd te blijven verbazen met adembenemende prestaties. Hoe is dit mogelijk, gezien de fysieke en cognitieve veranderingen? In deze presentatie worden een aantal antwoorden aangereikt.

Hoe kunnen we dementie voorkomen? Aanwijzingen uit de epidemiologie.

Arfan Ikram

PRESENTATIE

Auditorium

15:25 – 16:15^u

Dementie zal de komende decennia een steeds groter maatschappelijk probleem worden. Momenteel zijn geen effectieve therapieën beschikbaar, hetgeen het belangrijker maakt de ziekte te kunnen voorkomen. Echter, wat is de huidige kennis omtrent het voorkomen van de ziekte? Wat kan men zelf doen om het risico te verkleinen? Epidemiologisch onderzoek heeft ons veel inzicht verschaft in risicofactoren voor dementie. Dit vormt dan een basis om preventieve strategieën te ontwikkelen.

Preventie van dementie: de snelle revolutie in het wetenschappelijk onderzoek.

Bart De Strooper

PRESENTATIE

Auditorium

16:30 – 17:20^u

Rond dementie hangt een taboe. Alhoewel we intellectueel wel aanvaarden dat geest en lichaam één geheel vormen, blijven we het er moeilijk mee hebben dat dementie veroorzaakt wordt door geleidelijke afbraak van hersenmateriaal. Er is echter maar één manier om dementie te stoppen of beter nog te voorkomen, en dat is door de processen die onze hersenen aantasten tijdig stop te zetten. De laatste tien jaar is er een revolutie in onze kennis van de processen

die ziekten zoals Alzheimer of Parkinson veroorzaken. Het is een kwestie van tijd voor er medicatie zal ontwikkeld worden die we zullen innemen om onze hersenen tegen aftakeling te beschermen.

Wat is er mis met deze hersenen? Live menselijke hersendissectie.

Katharina D'Herde

PRESENTATIE

Auditorium

17:35 – 18:25^u

In deze presentatie met live dissectie bekijken we van nabij op menselijke gebalsemde hersenen wat het verouderen doet met dit orgaan. Wat zijn veranderingen die we kunnen verbinden met de ziekte van Alzheimer of andere vormen van dementie en wat zijn de wijzigingen die de signatuur vormen van het normale verouderen. In deze presentatie met live dissectie bekijken we van nabij op menselijke gebalsemde hersenen wat het verouderen doet met dit orgaan. Wat zijn veranderingen die we kunnen verbinden met de ziekte van Alzheimer of andere vormen van dementie en wat zijn de wijzigingen die de signatuur vormen van het normale verouderen.

WORKSHOP

Beweging als preventie & therapie. Sessie 1: lichaamsperceptie.

Kristin Van Houtte

WORKSHOP

L4

13:20 – 14:05^u

In deze workshop wordt gewerkt met de methode van de Bothmergymnastiek. "Je beweegt niets, wanneer je jezelf niet beweegt". Het ideaal van de Grieken was om de atleten en de filosofen te verenigen. Wie in zijn huis, zijn lichaam goed is aangekomen, die komt in zijn wil, wordt vrijer in het denken en kan zo vormbepalend in de wereld werkzaam zijn. In deze sessie gaan we na een kleine opwarming door eenvoudige oefeningen onze bewegingsmogelijkheden ontdekken. Iedereen kan deelnemen, loszittende kledij is aangeraden. Verschillende oefeningen kan je nadien ook thuis doen.

De stem van ons geheugen & een andere dementie in muziek – twee projecten rond muziek & personen met dementie.

Hanne Deneire, Ruth Verberckmoes

WORKSHOP

L4

14:25 – 15:10^u

Vanuit de overtuiging dat muziek uiterst geschikt is om contact te maken met mensen en in het bijzonder

mensen met dementie is het project "Een andere dementie in muziek" ontstaan. Muziek kan een verbinding maken met de leefwereld van de persoon met dementie en aldus een brug slaan tussen de bewoners van het woon- en zorgcentrum en hun familieleden en begeleiders. "De stem van ons geheugen" is voor Hanne Deneire een verderzetting van de midelen die gehanteerd worden: De stem en het zingen van liedjes openen deuren en maken het mogelijk terug sociaal contact te hebben en te genieten van de tijd die nog rest. We willen jullie letterlijk onderdompelen in de mogelijkheden dat muziek biedt bij het werken met mensen met dementie en hun familie/mantelzorgers vanuit het muzikale denken. Hopelijk krijg je zo een beter zicht op al de mogelijkheden die muziek biedt aan deze doelgroep. Muziek kan contact maken, de ziel verzachten, de motoriek terug uitdagen en de cognitie op peil houden.

Beweging als preventie & therapie. Sessie 2: ruimteperceptie.

Kristin Van Houtte

WORKSHOP

L4

15:30 – 16:15^u

In deze workshop wordt gewerkt met de methode van de Bothmergymnastiek. Doe mee met deze geometrische oefeningen en neem je omgevende ruimte bewust waar. Via de Bothmer-gymnastiek kunnen we onszelf en de krachten van de ruimte leren kennen en langs deze weg ervaren dat ook wij een deel van de ruimte zijn. We gaan in deze sessie enkele eenvoudige bewegingselementen uit de Griekse vijfkamp uit proberen. Iedereen kan deelnemen, loszittende kledij is aangeraden. Verschillende oefeningen kan je nadien ook thuis doen.

Initiatie in 'Tai Chi Chuan'. Kom uit je hoofd en in je lijf!

Liane Moens

WORKSHOP

L4

16:35 – 17:20^u

'Tai Chi Chuan' is onderdeel van de Tai Chi-cultuur en levensvisie met wortels in het neonconfucianisme en taoïsme. Liane Moens neemt je mee langs 3 niveaus in de beoefening: 1. Focus op het lichaam. Breng lichaamsdelen in lijn en coördineer adem en beweging. 2. Door meditatie en langer in houdingen te blijven vergroot de concentratie, leer je mentale en emotionele spanningen herkennen en loslaten. 3. Lichaam en geest zijn één. Luister naar je lichaam zonder je volgende houding te bedenken. Tai-Chi Chuan is één van de weinige sporten die je een hele leven lang kan beoefenen. Een hoge leeftijd is zeker geen reden om te stoppen. Niet alleen het lichamelijke aspect maar ook het mentale speelt een grote rol in onze gezondheid. Tai Chi Chuan combineert de verschillende

invalshoeken van zelfverdediging, gezondheid en meditatie. Tai Chi Chuan doe je vooral om gezond te blijven. De Tai Chi Chuan methode lijkt wel speciaal ontworpen voor deze tijd: meer bewegen, minder haasten. Geen speciale kledij vereist. Kom en doe mee!

Beweging als preventie & therapie. Sessie 3: bewuste omgang met je lichaam.

Kristin Van Houtte

WORKSHOP

L4

17:35 – 18:20^u

In deze workshop wordt gewerkt met de methode van de Bothmergymnastiek. Door creatieve, meditatieve en speelse oefeningen gaan we een bewuste brug bouwen tussen onszelf en ons fysieke lichaam. We verscherpen het bewustzijn tussen de beweging en de rust van lichaam en geest. Bij de Bothmergymnastiek staan de krachten centraal die de mens ontwikkelt om zijn houding tegen de zwaartekracht in te handhaven. Het is een bewust gevoerde strijd met de val, in verschillende spelvormen. Kracht en behendigheid moeten ontwikkeld worden om telkens weer deze val meester te kunnen worden, om weer het evenwicht te vinden. Iedereen kan deelnemen, loszittende kledij is aangeraden. Verschillende oefeningen kan je nadien ook thuis doen.

PODIUM

Leven met iemand met dementie. Getuigenis door Rita Joos.

PODIUM

Mezzanine

14:25 – 15:10^u

Rita Joos brengt een persoonlijke getuigenis: "Mijn man heeft jongdementie. We hebben samen moeten leren daarmee om te gaan. Met vallen en opstaan heb ik geleerd mijn verdriet, frustraties en de woede dat ons dat is overkomen, om te zetten naar iets vreugdevols. De mooie momenten die ik met mijn man beleef, grijp ik aan om mijn gevoelens te kanaliseren naar het positieve."

Leven met iemand met dementie. Getuigenis door Karin Willemen.

PODIUM

Mezzanine

15:30 – 16:15^u

Karin Willemen brengt een persoonlijke getuigenis: "De tante van mijn man had dementie. Ik heb haar verzorgd tot ze overleden is. Mijn vader heeft een vasculaire alzheimerdementie, wat een ander verloop kent. Hij is sinds kort verhuisd naar een

woonzorgcentrum. Dat was een grote aanpassing, zowel voor hem als voor mij. Ik heb moeten leren om hem voor een stuk los te laten.”

Verdwaald in het geheugenpaleis – interview.

Jurn Verschraegen, Nathalie Carpentier
BOEKVOORSTELLING & INTERVIEW Mezzanine
16:35 – 17:20^u

Vandaag krijgt wereldwijd elke vier seconden iemand te horen dat hij aan dementie lijdt. Ons land telt vandaag 187.000 patiënten, tegen 2050 zullen dat er naar schatting 350.000 zijn. Onthutsend, maar achter die cijfers bevinden zich menselijke verhalen. Verhalen over ziekte, inderdaad, maar ook over dromen die nog vervuld kunnen worden, over liefde, over je niet zomaar gewonnen geven. Journaliste Nathalie Carpentier heeft een jaar lang mensen met dementie gevolgd. Hoe ontdekken ze de ziekte, hoe vernemen ze de diagnose, hoe nemen ze de draad van dat nieuwe leven op? Pakkende verhalen over zoeken naar contact als alle woorden wegvallen. Nathalie Carpentier was journaliste bij De Morgen en werkt nu bij Woestijnvis. Eerder schreef ze Het breinrapport (2006).

Hoofd vol mist. Een theatermonoloog over dementie.

Kristel Vranken
THEATERMONOLOGOOG Kraakhuis
17:40 – 18:55^u

Hoofd vol mist is een theatermonoloog naar ‘Het Vergeetboek’ van Kees Opmeer en ‘Vlinderpark Alzheimer’ van Johan Van Oers, in een regie van Magda Van der Aa. De voorstelling bestaat uit twee verhaallijnen die door elkaar lopen. Enerzijds heb je het persoonlijke verhaal van een kleindochter die vertelt over het proces dat haar oma doormaakt. Anderzijds is er het verhaal van ‘de’ persoon die dementeert en zijn/haar verwanten. Dit is bewust algemeen gehouden zodat iedereen zich in deze personen kan verplaatsen en terugvinden, waardoor het verhaal plots weer heel persoonlijk kan worden. Tijdens de voorstelling wordt er live saxofoon gespeeld door Stefaan Daems.

EXPERIMENT

EEG-labo. Meet hier uw hersenactiviteit. Dienst Neurologie UZGent

In het EEG-labo kan uw hersenactiviteit gemeten en gelezen worden. Aan de hand van een aantal elek-

troden die we samen met een beetje gel op uw hoofd plaatsen is het mogelijk om de kleine elektrische signalen die uw hersencellen produceren op te pikken en te tonen op het computerscherm. Tijdens de EEG-opname, die meestal een 10-tal minuten duurt, zullen verschillende testen worden uitgevoerd. Deze testen hebben telkens een ander effect op uw hersenactiviteit. Op het EEG-labo van de dienst neurologie worden dagelijks EEG's afgenomen bij verschillende types patiënten. Het EEG vormt een belangrijke tool in de diagnose van onder andere epilepsie, de zorg na een hersentrauma en de prognose bij comapatiënten.
Medewerkers: Evelien Carrette, Ine Dauwe, Kristl Vonck, Leen De Taeye, Paul Boon en Stefanie Gadeyne.

eMASCoT – an online Memory and Attention Training Game. Vakgroep: Afdeling Neurologie, Universitair Medisch Centrum Groningen. Onderzoeksgroep: Alzheimer Research Centre.

Bent u weleens een woord kwijt? Komt u niet meer zo makkelijk op de naam van die ene acteur in ...? Wat moest er nou ook weer op het boodschappenlijstje? En trouwens, waar zijn mijn sleutels? Voor wie zich hierin herkent: binnenkort begint een onderzoek waarbij mensen met geheugenproblemen drie maanden lang een geheugentraining volgen in spelvorm. Vooraf en na afloop vinden diverse tests plaats om te kijken of het geheugen beter gaat functioneren door de training. Tijdens het festival ziet u een beschrijving van het onderzoeksproject (inclusief hersenscans) en kunt u dit nieuwe geheugenspel voor het eerst uitproberen.
Medewerkers: H.P.H. Kremer, Luca Nanetti, Marjolein van Velzen en Peter De Deyn.

Hersenen in beeld. Bio Imaging laboratorium, Universiteit Antwerpen; Experimenteel laboratorium Translationele Neurowetenschappen en Otolaryngologie, Departement Translationele Neurowetenschappen, Universiteit Antwerpen; Instituut Born-Bunge, Universiteit Antwerpen; Molecular Imaging Centre Antwerp (MICA), Departement Nucleaire Geneeskunde, Universiteit Antwerpen; Neurodegeneratieve Hersenziekten Groep, VIB Departement Moleculaire Genetica, Universiteit Antwerpen; Antwerpse Biobank, Instituut Born-Bunge, Universiteit Antwerpen.

De hersenen zijn ons meest complexe orgaan en bestaan uit miljarden neuronen. De microscoop en moderne beeldvormingstechnieken geven de geheimen van onze hersenen prijs. Maak kennis

met de anatomie van ons brein en ontdek hoe plastisch onze hersenen zijn. Herken zelf gezonde van zieke en verouderde hersenen van proefdieren en mensen. Daarnaast worden demonstraties gegeven van histologische technieken om hersencellen aan te kleuren in de witte en grijze massa. Beeldvormingstechnieken geven de mogelijkheid om de hersenen op een niet-invasieve manier te bekijken. Op I-Brain & Ageing kunt u eveneens kennis maken met enkele onderzoeklijnen omtrent hersenonderzoek in onze laboratoria.
Medewerkers: Ann-Marie Waldron, Annemie Van der Linden, Christine Van Broeckhoven, Jonathan Janssens, Peter De Deyn, Stefanie Dedeurwaerdere en Steven Staelens.

Het morele brein casino. Jelle De Schrijver

Uw brein maakt dagelijks beslissingen. Een groot deel van deze beslissingen gaan over sociale situaties. Bij het verouderen wordt het maken van deze beslissingen soms moeilijker. In deze workshop komt u in contact met de breinnetwerken die actief zijn bij het nemen van sociale beslissingen. Hiervoor stapt u in enkele sociale spelsituaties die regelmatig gehanteerd worden bij de studie van sociale beslissingen zoals het gevangenedilemma of het vertrouwensspel. Nadien wordt u geïnformeerd over de voornaamste betrokken breinstructuren die u zonet heeft gebruikt.

Muzikale cueing voor revalidatie Parkinson. Instituut voor psychoacoustische en elektronische muziek (IPEM – UGent), de opleiding Revalidatiewetenschappen en Kinesitherapie (UGent – Arteveldehogeschool) en de dienst Neurologie (UZGent).

Een unieke samenwerking tussen Instituut voor psychoacoustische en elektronische muziek (IPEM), de opleiding Revalidatiewetenschappen en Kinesitherapie (UGent-Arteveldehogeschool) en UZGent, dienst neurologie resulteerde in een prototype voor auditieve cueing voor Parkinson Patient. Deze tool registreert het natuurlijke staptempo van de patient, en voorziet quasi onmiddellijk bijpassende muzikale ondersteuning in het optimale tempo voor die persoon. De eerste resultaten tonen aan dat het gebruik van muziek als cueing tool even effectief is als het gebruik van een metronoom. Bovendien wordt dit door de patient als aangener ervaren. Tijdens het festival kunt u deze resultaten meer in detail bekijken, alsook zelf eens het systeem uittesten.
Medewerkers: Bart Moens, Dirk Cambier, Helena Soens, Jana Blomme, Leon van Noorden, Marc Leman, Patrick Santens en Wim De Wilde.

EXPO

Breinwijzer vzw

Breinwijzer vzw brengt actoren uit zowel de neurowetenschappen, de zorgsector als het ruime publiek samen, om zo samen te zoeken naar en richting te geven aan een maatschappelijk verantwoorde evolutie en impact van de neurowetenschappen (neuroethiek).

Breinwijzer is een onafhankelijke pluralistische organisatie die ijvert voor een open en participatieve dialoog op voet van gelijkwaardigheid tussen het ruime publiek, beleidsmakers en betrokken experts.
www.breinwijzer.be

Campagne ‘Vergeet dementie, onthou mens’

Een genuanceerde beeldvorming van dementie is de komende jaren een prioriteit binnen het Vlaamse welzijnsbeleid. Voor personen met dementie, hun kinderen, partner en familie is de confrontatie met dementie immers vaak hard. De aandoening is voor veel mensen een onbekende wereld, een onzeker proces waarover in de media geregeld doomsce-nario's opduiken. Dit dominante beeld wil de campagne 'Vergeet dementie, onthou mens' bijstellen. En daarvoor kan iedereen zich engageren!

Tijdens het I-Brain & Ageing festival kom je alles te weten over genuanceerde beeldvorming en dementievriendelijke initiatieven. Achter elke persoon met dementie gaat een mens schuil, met emoties en gevoelens. Met beperkingen, maar zeker ook met talloze mogelijkheden. Vergeet dementie, onthou mens!
www.onthoumens.be

De Maakbare Mens vzw

De Maakbare Mens vzw wil het brede publiek kritisch en correct informeren over de medische en biotechnologische ontwikkelingen en de ethische vragen die zich daarbij stellen. De Maakbare Mens vzw volgt de algemene medische en biotechnologische ontwikkelingen aandachtig en kritisch en werkt rond thema's zoals genetisch testen, orgaandonatie, medicalisering van de samenleving, sport en ethiek, stamcellen, medisch begeleide voortplanting, esthetische chirurgie en het maakbare brein.
www.demaakbaremens.org

De Vlaamse Ouderenraad

De Vlaamse Ouderenraad komt op voor de belangen van alle Nederlandssprekende ouderen. Voor de Vlaamse en Federale overheid en allerlei organisaties is de Vlaamse Ouderenraad het aanspreekpunt. De Vlaamse Ouderenraad adviseert over alles wat de Vlaamse ouderen aanbelangt, in samenspraak met de 30 lidorganisaties.
www.vlaamse-ouderenraad.be

Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw / Expertisecentrum Dementie Paradox (Gent)

Het Expertisecentrum Dementie (ECD) Vlaanderen en de negen regionale expertisecentra dementie willen dementie in de samenleving op de agenda plaatsen om de kwaliteit van het leven van mensen met dementie en hun omgeving te behouden en te verbeteren. Zij doen dit door het samenbrengen en uitbouwen van expertise, in samenwerking met andere actoren in het werkveld.

De expertisecentra dementie zijn ontstaan vanuit de nood aan informatie en begeleiding van iedereen die geconfronteerd wordt met dementie. Ondanks de toenemende aandacht voor dementie in de media, blijven er nog heel wat misverstanden overeind.

Naast de infostand kan u op I-Brain & Ageing ook een foto- en gedichttentoonstelling vanuit regionaal ECD Paradox bezichtigen.
www.dementie.be / www.ecd-paradox.be

Flanders' Care

Flanders' Care is één van de voornaamste pijlers binnen Vlaanderen in Actie, het ambitieuze toekomstproject van de Vlaamse Regering, dat van Vlaanderen een warme, solidaire en open samenleving wil maken. Flanders' Care wil op een aantoonbare wijze en door innovatie het aanbod van kwaliteitsvolle zorg verbeteren en verantwoord ondernemerschap in de zorgeconomie stimuleren. Flanders' Care is een gemeenschappelijk project van coördinerend minister van Welzijn Jo Vandeurzen, minister-president Kris Peeters, viceminister-president Ingrid Lieten en minister van Werk Philippe Muyters.
www.flanderscare.be

Leif vzw

LEIF (LevensEinde InformatieForum) werd begin 2003 onder impuls van de vzw Recht op Waardig Sterven opgericht. Dit gebeurde naar aanleiding van de wetten inzake patiëntenrechten, palliatieve zorg en euthanasie, die in 2002 van kracht werden.

LEIF ontstond als open forum voor zorgverleners, patiënten en hun familie, omdat het snel duidelijk werd dat slechts weinigen onder hen vertrouwd zijn met de inhoud van deze wetten. www.leif.be

Psyche&Brein

Psyche&Brein is een tweemaandelijks populair-wetenschappelijk magazine over psychologie en hersenwetenschap. Ook gezondheid en opvoeding komen ruim aan bod. Het tijdschrift volgt onderzoek en wetenschappelijke ontdekkingen op de voet. Daardoor onderscheidt het zich van de andere 'psychologiebladen' in ons taalgebied. Psyche&Brein is een zusterblad van het Duitse Gehirn&Geist en het Amerikaanse Scientific American MIND. Een deel van de inhoud is internationaal, maar daarnaast zijn

er eigen artikelen en opinie. Psyche&Brein bevat bijdragen van internationaal gerenommeerde wetenschappers en publicisten en is te koop in Vlaanderen en Nederland. www.eosmagazine.eu

Randall C.

Elk nieuw Breinwijzer-evenement wordt aangekondigd door een affiche met een illustratie van Randall C. Tijdens I-Brain exposeert de huisillustrator met een selectie uit zijn oeuvre, gemaakt in opdracht van Breinwijzer vzw. Zijn stijl is te herkennen door sprookjesachtige tekeningen en dan weer door nijldige en donkere tonen, helle en zachte kleuren wisselen elkaar af. Dankzij de illustraties kan u zich de voorbije evenementen weer makkelijk voor de geest halen.
www.randall.be

Stichting Alzheimer Onderzoek

De Stichting Alzheimer Onderzoek (SAO) is een Belgische non-profit organisatie van openbaar nut. De primaire doelstelling van SAO is financiële steun geven aan basis, klinisch en diagnostisch wetenschappelijk onderzoek naar de ziekte van Alzheimer en aanverwante hersenziekten. De stichting werd opgericht in 1995, en actief vanaf 1998.

Naast de financiering van het wetenschappelijk onderzoek hecht de Stichting Alzheimer Onderzoek bijzonder belang aan het verspreiden van informatie over de ziekte van Alzheimer en de vordering van het wetenschappelijk onderzoek hier aangaande. Het bespreekbaar maken van deze ziekte wordt zo in de hand gewerkt, en is één van de hoofdbetrachtingen van SAO. www.alzh.org

Studio Brein

Studio Brein brengt het laatste nieuws over hersenonderzoek door een mobiele redactie van reporters verbonden aan universitaire en andere onderzoeksinstellingen.

Studio Brein is een initiatief van Breinwijzer vzw.
www.breinwijzer.be/studio-brein

Uitgeverij Vrijdag

Uitgeverij Vrijdag is een brede publieksuitgeverij voor literaire fictie, non-fictie en kinderboeken. Uitgeverij Vrijdag publiceert titels met originele invalshoeken, eigenzinnige kwaliteit, hardnekkige overtuigingen en soevereine reflectie, die stijlvol, innoverend en verrassend zijn. Alle titels, zoals ook Verdwaald in het geheugenpaleis van Nathalie Carpentier, zijn verkrijgbaar bij elke boekverkoper of bij www.uitgeverijvrijdag.be.

Universitaire Dienst Geriatrie UZ Gent

Zorgprogramma voor de geriatrische patiënt.
De afdeling Geriatrie van het UZ Gent richt zich zeer specifiek op de diagnose, verzorging en behandeling

van patiënten ouder dan 70 jaar. Naast de lichamelijke aandoeningen gaat de zorg ook uit naar het psychisch (emotioneel en mentaal), sociaal en fysisch functioneren en welzijn.

Op I-Brain & Ageing vindt u een infostand en krijgt u mondelinge toelichting bij het Begeleidingsprogramma voor Ouderen met Cognitieve Stoornissen (BOCS) door 2 neuropsychologen. www.uzgent.be

Vergeten Kracht – Via kunst op zoek naar de identiteit van mensen met dementie. Tentoonstelling van werken gemaakt door mensen met dementie.

Het project 'Vergeten kracht' is het vervolg op 'Vergeten Schoonheid'.

In 'Vergeten kracht' halen kunstenaar Bert Vervaeke en studenten van het KASK de identiteit van bewoners met dementie weer naar boven. Een dialoog die ze in woonzorgcentrum Het Heiveld in Sint-Amandsberg, voortbouwend op het eerste project 'Vergeten schoonheid' met de steun van de Koning Boudewijnstichting op gang trekken via 'kunst' in de ruime zin van het woord.

Sommige bewoners tekenen of schilderen hun gevoelens, hun almaar vager wordende herinneringen. Anderen vinden rust in de muziek, de dans, het woord. Door de ziekte verloren gewaande herinneringen, passies en talenten worden zo weer levend.

'Vergeten kracht' toont aan dat mensen met dementie mensen blijven, met een identiteit en gevoelens. Hun mogelijkheden worden in de verf gezet, in plaats van hun tekortkomingen. Hun zelfvertrouwen neemt toe. Maar ook families en zorgverleners krijgen een ander beeld en vinden een manier om beter met hen te communiceren.

OCMW Gent ging deze samenwerking met KASK-studenten aan met als doel een unieke en aangrijpende documentaire & boek te maken die andere zorgverleners en studenten uitnodigen anders naar mensen met dementie te kijken en een verwante methodiek toe te passen.

Vlaamse Alzheimer Liga vzw

De Vlaamse Alzheimer Liga is in de eerste plaats een vereniging VAN, VOOR en DOOR familieleden en mantelzorgers van personen met dementie. De Vlaamse Alzheimer Liga vzw is een door vrijwilligers geleide vereniging zonder winstoogmerk, met als doel personen met dementie en mantelzorgers in Vlaanderen te ondersteunen in het omgaan met dementie. De Liga ijvert voor een brede toegang tot zorg op maat en voor kwaliteit van leven.

De Vlaamse Alzheimer Liga is pluralistisch en heeft samenwerkingsverbanden met andere zelfhulpgroepen en organisaties en is de Vlaamse vleugel van de Ligue Nationale Alzheimer Liga.

'Dementie ONT-moeten via dialoog' (Vlaamse Alzheimer Liga vzw)

"Samen dementie draagbaar maken" vraagt om dialoog en interactie. Ondanks de groeiende aandacht in de media, op het web en in boekenkasten, blijven er nog vele vragen onbeantwoord. Op het festival om 14u30 of 15u30 of 16u30 nodigen we jong en oud, persoonlijk betrokken of niet, mantelzorger of professioneel actief graag uit om elkaar te ontmoeten. Naast de infostand van de Vlaamse Alzheimer Liga vind je enkele van onze vrijwilligers en beroepskrachten die u aan de lijve laten kennismaken met de meerwaarde van lotgenotencontact, het belang van informatie en de absolute kracht van dialoog. Vooraf inschrijven kan aan onze stand. Op het praatmoment zelf kan je aanschuiven tot alle stoelen bezet zijn. www.alzheimerliga.be

Vlaamse Parkinson Liga (VPL)

De Vlaamse Parkinson Liga wil de belangen behartigen en verdedigen van de parkinsonpatiënt en zijn of haar familie. Wij zijn ervan overtuigd dat lotgenotencontact steun biedt hulp, informatie en goede voorbeelden en wij hebben hiervoor een groot netwerk van regionale zelfhulpgroepen uitgebouwd over geheel Vlaanderen!

Wij geven viermaal per jaar ons Parkinson Magazine uit dat een bron is van nuttige informatie over de medische en sociale aspecten en behandelingsmethoden van de Ziekte van Parkinson. Tenslotte is onze vereniging ook op actie gericht: we organiseren elk jaar onze Werelddag, het weekend aan zee, info-namiddagen met neurologen, kinesisten, logopedisten ... Zo slagen wij erin om onze zieken "een stukje te dragen in hun ziek-zijn" en hoop te bieden op een leefbare toekomst! www.parkinsonliga.be

Vonkel vzw

Wat doet Vonkel? Het Vonkelhuis, waar iedereen welkom is, biedt een onbevooroordeeld luisterend oor voor mensen met vragen rond sterven, dood, rouw, zelfdodinggedachten ... Vonkel verstrekt informatie en documentatie en kan eventueel doorverwijzen. Voor alle activiteiten doen we een beroep op goed opgeleide vrijwilligers.

Wij waken bij een alleenstaande stervende die thuis wil blijven tot op het einde van zijn/haar leven. Bij een begrafenis of crematie van iemand die niet omringd is door familie of vrienden, willen we zinvol aanwezig zijn.

Vonkel wil een open discussieforum zijn waarin alle meningen en ideeën omtrent sterven, dood en rouw kunnen aan bod komen.

Vonkel stelt ook kunst ten toon.
www.vonkeleenluisterendhuis.be

Arfan Ikram

Dr. M. Arfan Ikram, MD PhD, is universitair docent en hoofd Neuro-epidemiologie aan de afdeling Epidemiologie van het Erasmus MC te Rotterdam. Tevens heeft hij affiliaties bij de afdelingen Radiologie en Neurologie. Hij onderzoekt de oorzaken en determinanten van neurologische aandoeningen in ouderdom, met specifieke interesse voor dementie, ziekte van Alzheimer, beroerte, en ziekte van Parkinson. Hij is vooral geïnteresseerd in de vroegste tekenen van ziekte, voordat deze klinisch merkbaar wordt. In zijn onderzoek maakt hij gebruik van neuropsychologische testen, geavanceerde beeldvorming (MRI), genetische technologieën, en elektronische metingen van het looppatroon.

Baldwin Van Gorp

Baldwin Van Gorp (PhD, Universiteit Antwerpen) is als onderzoeker en docent verbonden aan het Instituut voor Mediastudies van de KU Leuven. Hij doceert er vakken rond journalistiek en communicatiemanagement. Zijn onderzoekinteresses situeren zich vooral op het vlak van het concept framing en dat toegepast op maatschappelijke thema's. Hij publiceerde onder meer het boek 'Framing asiel' (Leuven: Acco) en in toonaangevende tijdschriften zoals Tijdschrift voor Communicationwetenschap, Journal of Communication, European Journal of Communication, Social Science & Medicine, en American Journal of Alzheimer's Disease and other Dementias.

Bart De Strooper

Bart De Strooper studeerde af aan de KU Leuven, eerst als dokter in de geneeskunde (1985) en dan als licentiaat in de biomedische wetenschappen (1987). Na het behalen van zijn doctoraat

in 1991, en postdoctorale studies bij prof. F. Van Leuven en prof. C. Dotti (EMBL, Duitsland) startte hij in 1999 een zelfstandig onderzoekslaboratorium in het Centrum Menselijke Erfelijkheid, aan de KU Leuven en het VIB. Van in het begin was de focus van het onderzoek het ontstaan van de ziekte van Alzheimer en de zoektocht naar nieuwe geneesmiddelen. Als postdoctoraal onderzoeker had hij reeds baanbrekend werk verricht door de rol van de presenilines in de ziekte van Alzheimer aan te tonen (Nature, 1998, 1999). Over de laatste jaren is zijn multidisciplinaire en internationale onderzoeksgroep uitgegroeid tot ongeveer 40 personen, en bestudeert hij naast de ziekte van Alzheimer ook de ziekte van Parkinson met toenemend succes. Hij heeft meer dan tweehonderd wetenschappelijke publicaties en 14 patenten op zijn naam. Bezoek de website van het laboratorium: <https://gbiomed.kuleuven.be/english/research/50000622/lrnd/>

Christine Van Broeckhoven

Christine Van Broeckhoven is professor in Moleculaire biologie een genetica aan de Universiteit Antwerpen en is werkzaam aan het VIB en Instituut Born-Bunge. Van bij de start van haar onderzoek legde ze zich toe op de genetica van de ziekte van Alzheimer, het belangrijkste klinische subtype van dementie bij ouderen. Voor haar werk werd ze meermaals nationaal en internationaal erkend. Voor haar maatschappelijk engagement werd ze vereerd met een postzegel in de reeks "This is Belgium" en de "Ark Prijs van het Vrije Woord". Ze werd bekroond met het ereteken van Grootofficier in de Leopoldorde en Chevalier dans la Légion d'Honneur.

Christophe Lafosse

Prof. dr. Christophe Lafosse is Doctor in de Psychologische

Wetenschappen met specialisatie in de Klinische Neuropsychologie. Hij is als Directeur Strategie en Wetenschappelijk Beleid en als klinisch neuropsycholoog verbonden aan het Revalidatieziekenhuis RevArte te Edegem (www.revarte.be). Hij is als gastprofessor verbonden aan de Katholieke Universiteit Leuven (Faculteit Psychologie en Pedagogiek en Faculteit Geneeskunde), de Vrije Universiteit Brussel (Faculteit Kinesitherapie, vakgroep neurologische revalidatie), Universiteit Antwerpen (Faculteit Geneeskunde, huisartsgeneeskunde) en de Lessius Hogeschool. Zijn onderzoek richt zich voornamelijk op de gevolgen van en het leren omgaan met hersendisfuncties en hersenletsels, en het neurowetenschappelijk onderzoek naar stoornissen in het posturaal lichaamsschema in interactie met cognitie. Hij is voorzitter van de Vlaamse Vereniging voor Neuropsychologie (VWNP) en zit in het bestuur van de Belgische Vereniging voor Geriatrie en Gerontologie (BVGG) en Breinwijzer vzw.

Dirk De Ridder

Dirk De Ridder studeerde Geneeskunde aan de Universiteit Gent en hij vervulde zijn opleiding tot neurochirurg in het binnenland, o.a. in Gent en Brussel en in het buitenland (Zuid-Afrika). Tegenwoordig is hij als hersenchirurg werkzaam in het Universitair Ziekenhuis Antwerpen waar hij BRAI²N leidt, Brain Research center for Advanced Innovative & Interdisciplinary Neuromodulation. Zijn research richt zich voornamelijk naar het onderdrukken van fantoom gevoelens zoals fantoom pijn en fantoom geluid (oorsuizen), maar ook andere aandoeningen worden onderzocht. Het onderzoek dat BRAI²N verricht is sterk

evolutionair gericht en probeert gemeenschappelijke verklaringsmechanismen van groepen aandoeningen zoals de thalamocorticale dysrhythmie (pijn, oorsuizen, Parkinson, depressie, ...) en obsessief compulsief spectrum (obesitas, kleptomanie, tics, verslaving, ...) te behandelen via invasieve en niet-invasieve neuromodulatie (hersensstimulatie). Een derde onderzoekspeler behelst aandoening van zelfperceptie en sociale interacties, zoals out of body aandoeningen, depersonalisatie, parafilieën, en dergelijke meer. Hij is auteur of co-auteur van meer dan 140 wetenschappelijke artikelen in peer reviewed tijdschriften en 30 hoofdstukken voor wetenschappelijke boeken. Hij is co-editor van de Textbook of Tinnitus en reviewer voor meer dan 50 verschillende wetenschappelijke tijdschriften. In Januari 2013 verhuist hij voor 5 jaar naar de universiteit van Otago in Nieuw Zeeland om er een nieuwe universitaire dienst hersenchirurgie op te richten. www.brai2n.net

Eddy van der Zee

Prof. dr. Eddy van der Zee is hoogleraar op het gebied van de neurobiologie van leer- en geheugenprocessen aan de Rijksuniversiteit Groningen. Zijn onderzoek richt zich op de hersenprocessen die ten grondslag liggen aan leren en geheugen, waarbij de wisselwerking tussen hersenprocessen en gedrag centraal staat. Een speciaal aandachtsgedebied hierbij is hoe veroudering doorwerkt in de hersenen en gedrag.

Erik Scherder

Erik Scherder is hoogleraar Klinische Neuropsychologie en hoofd van de afdeling Klinische Neuropsychologie aan de Vrije Universiteit te Amsterdam en hoogleraar bewegingswetenschappen aan de Rijksuniversiteit te Groningen. De twee belangrijkste lijnen van zijn onderzoek zijn: bewegen en cognitie bij mensen met een cognitieve kwetsbaarheid

en de invloed van neurodegeneratieve ziekten op pijn.

Hanne Deneire

Hanne Deneire studeerde aan het Koninklijk Conservatorium van Antwerpen compositie, basklarinet en piano. Al tijdens haar muziekstudies begon ze te werken met niet vanzelfsprekende doelgroepen. Ze probeert via muziek mensen een stapje verder te brengen in het leven. In dat kader ontving Hanne in 2003 een prijs van de Koning Boudewijn Stichting voor haar werk met hoogbegaafde kinderen. Om dit sociaal-artistisch werk meer wetenschappelijk te onderbouwen, ging ze na haar vijfjarige studie muziek, psychologie studeren aan de Vrije Universiteit Brussel. Aan de Guildhall School of Drama and Music in Londen specialiseerde ze zich verder in compositie en community art. Vanaf 2006 startte ze, naast haar activiteiten als componiste, ook als muziektherapeute in het Rusten Verzorgingstehuis De Hazelaar te Kontich. Van 2007 tot 2011 was Hanne verbonden aan het Koninklijk Conservatorium van Antwerpen als gastprofessor in de Master Community Art. Sinds 2012 is Hanne projectleider van "De stem van ons Geheugen", een project rond "zingen met dementie" in opdracht van Koor & Stem en het Expertisecentrum voor Dementie Vlaanderen.

Jacinta De Roeck

Jacinta De Roeck is directrice van de Humanistisch-Vrijzinnige Vereniging. Van 1999 tot 2007 was ze senator, gespecialiseerd in ethiek en meer bepaald bioethiek. Zij was mede-initiatiefneemster voor de euthanasiewet en voorzitter van de bijzondere commissie bio-ethiek die de wet voor wetenschappelijk onderzoek op embryo's uitwerkte. Zij was ook 8 jaar lang voorzitter van de interparlementaire werkgroep armoede.

Jurn Verschraegen

Jurn Verschraegen volgde de opleiding Sociaal verpleegkundige

(1990, Gent) en Advanced User Dementia Care Mapping (University of Bradford/Anahata vzw). Hij werkte in diverse diensten (thuiszorg, ziekenhuis, twee woonzorgcentra) met focus op begeleiding en ondersteuning van mensen met dementie en hun familie: Thuisverpleegkundige bij het Wit-Gele Kruis, nadien OCMW Gent (sociale dienst afdelingen geriatrie en pneumologie). Nadien uitbouw familiebegeleiding en dagverzorging/kortverblijf in WZC Sint-Bavo in Wilrijk. Vanaf 2001 uitbouw regionale expertisecentrum dementie Orion in Wilrijk. Vanaf 2003 combineerde hij dit werk met de functie van coördinator van de Vlaamse werking. 2006: uitgave van E-dementie: e-learning pakket. Sedert 1 januari 2008 coördinator van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw (www.dementie.be). Hij is ondervoorzitter van de werkgroep dementie binnen de Overeenkomstencommissie RVT/ROB/DVC van het RIZIV. Freelance docent aan diverse hogescholen.

Karin Willemen

Karin Willemen's vader heeft vasculaire alzheimerdementie. Karin verzorgde haar vader zes jaar lang toen hij bij haar en haar echtgenote inwoonde, tot hij sinds kort verhuisde naar een woonzorgcentrum. Karin Willemen werkt bij Familiehulp als huishoudhulp bij ouderen. Zo komt ze ook regelmatig in contact met mensen met beginnende dementie. Daarvoor heeft ze nog gewerkt op een zorgafdeling voor personen met dementie. Ondertussen coördineert ze ook de familiegroep Noord van de Alzheimerliga mee. Ze zet zich in voor de campagne Vergeet dementie Onthou mens (www.onthoumens.be).

Kasper Raus

Kasper Raus is Master in de Wijsbegeerte (Universiteit Gent) en onderzoeker in het Bioethics Institute Ghent. Het onderzoek van Kasper richt zich op de ethiek

van end-of-life beslissingen in het algemeen, en meer specifiek op de praktijk van terminale (of palliatieve) sedatie. Samen met onderzoekers van de End-of-life-care Research Group van de Vrije Universiteit Brussel neemt hij deel aan kwalitatief onderzoek naar de ervaring van artsen, verpleegkundigen en familieleden met terminale sedatie. Het algemene doel van zijn onderzoek is het creëren van een normatief kader dat helderder denken over sedatie zal mogelijk maken.

Katharina D’Herde

Katharina D’Herde is diensthoofd van de afdeling Anatomie en Embryologie binnen de vakgroep Medische Basiswetenschappen aan de Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen van de Universiteit Gent. Ze doceert Menselijke Ontleedkunde en Medische Embryologie. Ze is directeur van Endogent: een centrum opgericht met als doelstelling chirurgen een training aan te bieden op menselijke lichamen gedoneerd ten behoeve van het medisch onderwijs en onderzoek. www.lichaamsafstand.ugent.be

Kristel Vranken

Kristel Vranken is geboren in 1970 en leeft als freelancer van haar stem. Zij spreekt commercials in, verzorgt presentaties en maakt theatervoorstellingen. Zij werkte ondermeer ook voor enkele radiostations en gaf les aan de woordafdeling van enkele Academies voor Muziek en Woord. www.kristelvranken.be

Kristin Van Houtte

Kristin Van Houtte woont en werkt in Duitsland en België. Ze behaalde haar diploma Licentiaat Lichamelijke Opvoeding aan de Katholieke Universiteit Leuven en volgde nadien nog extra vormingen tot “Bothmer”gymnastiek leraar, “Waldorf” leraar Stuttgart D, Shiatzu massage, en uitdrukking dans. Ze was 20 jaar lerares L.O. op 3 “Steiner”-scholen (Lausanne CH, Esslingen D en Kakenstorf D). en stond vier

jaar lang aan de leiding van een school en dorp met weeskinderen “Asha Vihar” in India www.johar.de. Momenteel is ze vrije bewegingsdocent in BMI (Bothmer Movement International) en creatieve dans. www.bothmer-movement.eu

Liane Moens

Als winkelgerante was Liane (75j) op zoek naar een ontspannende sport die een goed tegengewicht vormde tegen de stress van haar job. TAI CHI sprak haar aan door zijn gracieuze bewegingen en door het onderliggende evenwicht tussen lichaam en geest. Sedert 1987 is ze actief lid van de club WWI te Dendermonde, vervolmaakt zich verder en geeft ook al een 10 tal jaren les. Sinds 2005 is Liane Moens zelf Parkinson patiënte. Intensief sporten helpt haar nu in het behouden van een goede motoriek.

Marc Cosyns

Marc Cosyns is huisarts in een groepspraktijk en auteur-opiniemaker. Hij doceert medische ethiek, deontologie en palliatieve zorg aan de Vakgroep Huisartsgeneeskunde en Eerstelijnsgezondheidszorg (Universiteit Gent). Hij was projectleider van een onderzoek over stervensbegeleiding in ons land in (2000 en 2006) en mag gelden als bevoorrecht getuige in het tot stand komen van de huidige regelgeving omtrent patiëntenrechten, euthanasie en palliatieve zorg(2002). Hij schreef met Johanna Vlamincx en Saskia Vanderstichele: “Zoals ik het wil – Gesprekken over euthanasie”(2004). Met Julien Vandeveldde concipieerde hij de tentoonstelling “Bevroren Beeld” (Caermersklooster-Gent 2009) waarna een gelijknamig boek verscheen over “zorg voor de laatste levensfase”. Hij ensceeneerde samen met Guy Cassiers “De rechter en de beul” van Janine Derop (2009). In zijn laatste boek (2010) schrijft hij over “Amelie van Esbeen, de 93-jarige die nu wou sterven”.

Nathalie Carpentier

Nathalie Carpentier werkte tien jaar als journalist voor De Morgen. Daar schreef ze voornamelijk maatschappelijke verhalen en reportages. Vandaag werkt ze als journalist voor Woestijnvis. Verdwaald in het geheugenpaleis, hoe te leven met dementie is haar tweede boek. Eerder schreef ze Het Breinrapport (Houtekiet, 2006), een kritisch verslag over hedendaags hersenonderzoek waarvoor ze internationale topneurowetenschappers interviewde.

Patrick De Rynck

Patrick De Rynck is als freelance auteur en publicist actief in een aantal domeinen. Voor de Koning Boudewijnstichting werkte hij de voorbije jaren mee aan projecten rond diversiteit, patiëntenparticipatie, psychische gezondheidszorg, armoede, filantropie ... Hij is de auteur van “Dementievriendelijke gemeenten. Een inspirerende gids” en van “Ik blijf een mens. Anders communiceren over dementie – Een uitnodiging tot actie.”

Patrick Santens

Patrick Santens is kliniekhoofd van de afdeling Neurologie in het Universitair Ziekenhuis en hoogleeraar aan de faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen van Universiteit Gent. Hij is auteur en co-auteur van meer dan 90 internationale publicaties, hoofdzakelijk in het domein van de neurodegeneratieve ziekten.

Peter De Deyn

Peter De Deyn studeerde Geneeskunde aan de Vrije Universiteit van Brussel (1982) en begon zijn loopbaan in de Neurologie aan het Born-Bunge Instituut aan de Universiteit Antwerpen. Hij werd er departementshoofd Neurochemie en Gedrag in 1989. Van 1990 tot 2011 was hij Hoofd van het Departement Neurologie in het ZNA Middelheim ziekenhuis en Geheugenklinik Antwerpen. Sinds 1994 is hij Professor Gedragsfysiologie en

Neurologie aan de Universiteit Antwerpen en sinds oktober 2005 is hij Wetenschappelijk Directeur van het Born-Bunge Instituut. Peter De Deyn is voorzitter van het Ethisch Comité Ziekenhuis Netwerk Antwerpen en de Ethische Commissie Dierproeven van de Universiteit Antwerpen. Hij heeft meer dan 500 peer-reviewed publicaties op zijn naam. Hij is auteur en editor van 15 monografieën en wetenschappelijke (tekst)boeken. Peter De Deyn is lid van verschillende internationale wetenschappelijke organisaties. Hij is hoofdredacteur van Clinical Neurology and Neurosurgery. Zijn interesse gaat vooral uit naar alle aspecten van dementie en ethische vraagstukken gelinkt aan de klinische en toegepaste neurowetenschappen. In 2011 werd hij tevens directeur van het Alzheimer Research Centrum aan het UMCG te Groningen, Nederland. Peter De Deyn zit tevens in het bestuur van Breinwijzer vzw.

Ralf Krampe

Ralf Krampe is hoogleeraar in de onderzoekseenheid Experimentele Psychologie aan de KU Leuven. Zijn werk kadert rond de ontwikkeling van sensorische en cognitieve functies doorheen de levensloop en de gerelateerde neuropsychologische veranderingen. Hij is bijzonder geïnteresseerd in de ontwikkeling van mensen die op bepaalde gebieden uitblinken (experten, bv muzikanten).

Randall C.

Randall.C voluit Randall Casaer, studeert in 1991 af in de ‘Toegepaste Kunsten’ aan de Academie van Gent. In de vijftien volgende jaren maakt hij illustraties en cartoons voor het publiciteitswezen, bedrijven, overheidsinstellingen, verenigingen en frietkotten. Zijn artistieke gram haalt hij intussen in het cabaret waar hij onder meer artiesten als Wim Helsen en Wouter Deprez aan prijswinnende voorstellingen helpt. In 2008 sleept zijn eerste graphic novel ‘Slapkoppen’

zowat alle beschikbare debuutprijzen in de wacht. Naast participeren aan tentoonstellingen, is hij huistekenaar van ‘De Slimste Mens’, regisseert hij voor KVS in 2011 “Gij die mij niet Ziet” (met Wim Helsen en Bruno Vanden Broecke) en sieren zijn illustraties regelmatig de pagina’s van kranten en tijdschriften als HUMO, De Standaard en De Morgen.

Rita Joos

Rita Joos is systeemtherapeute en tewerkgesteld bij de Opvoedingslijn. Ze heeft 2 dochters en is gehuwd met François Ramakers die jong dement is. Rita Joos zet zich in voor de campagne Vergeet dementie Onthou mens (www.onthoumens.be).

Ruth Verberckmoes

Ruth Verberckmoes kwam, dankzij de richting sociaal-artistieke muziekpraktijk, muzikaal in contact met de bejaarde en dementerende mensen. Ze deed stage onder leiding van Hanne Deneire in het RVT de Hazelaar te Kontich. Na afloop van haar studies stapte ze mee in het project “een andere dementie in muziek”, concerten die zich richten op ouderenzorg en mensen met dementie. “De stem van het geheugen” is het nieuwste project waaraan ze deelneemt. Ze heeft in samenwerking met Hanne Deneire een proefsessie gegeven, daarnaast zong ze een aantal nummers voor de cd die door Koor & Stem vzw uitgegeven zal worden.

Saïda Sakali

Saïda Sakali is projectverantwoordelijke binnen het actiedomein gezondheid bij de Koning Boudewijnstichting.

Wim Distelmans

Wim Distelmans is kankerspecialist en professor in de Palliatieve Geneeskunde aan de Vrije Universiteit Brussel. Hij is een van de pioniers in België voor de erkenning van palliatieve zorg en vocht voor het recht op euthanasie. Hiervoor werd hij in 2003

bekroond met de Arkprijs van het Vrije Woord. Hij was voorzitter van de Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen en momenteel voorzitter van de Federale Commissie Euthanasie en van het LevensEinde InformatieForum (LEIF <http://www.leif.be/>). Hij is titularis van de leerstoel Waardig LevensEinde van deMens.nu – Unie Vrijzinnige Verenigingen vzw aan de VUB.

Werner Trio

Werner Trio behaalde zijn Master in Germaanse Filologie in 1981 aan de KULeuven. Na een tijd in het onderwijs te hebben gewerkt, begon hij begin de jaren 90 als journalist voor VRT nieuwsdienst te werken. In 2000 nam zijn VRT loopbaan een wending en werd hij bij Klara presentator van verschillende muzikale, culturele, historische en maatschappelijke talk shows. Tegenwoordig is hij bekend van zijn eigen programma “Trio” (elke zaterdag tussen 12h en 13h op Klara). Daarnaast is hij ook werkzaam als freelance moderator en zanger.

Het festival is GRATIS.

**Het programma start stipt om 13u.
De deuren gaan open om 12:30u.**

**Voorkennis is NIET vereist.
Reservaties zijn niet mogelijk.**

Om het wetenschappelijk programma te volgen, heeft u geen voorkennis nodig. U kan niet reserveren voor het festival, noch voor de onderlinge sessies. Alle sessies starten stipt, laatkomers worden niet meer in de zaal toegelaten. Mogelijks stelt u op voorhand van thuis het parcours samen dat u deze namiddag wenst te volgen. Dit is prima, toch rekenen wij op uw begrip als een van de sessies reeds volzet is. Er is voldoende aanbod in het programma om op dat moment even bij iets anders aan te sluiten. Laat u vooral verrassen door het diverse aanbod: debat, presentatie, neem deel aan workshops zang, gymnastiek en Tai Chi, diverse wetenschappelijke experimenten, vind allerlei nuttige info bij de infostanden van de participerende organisaties, geniet van de expo. Wij heten u van harte welkom!

BEREIKBAARHEID

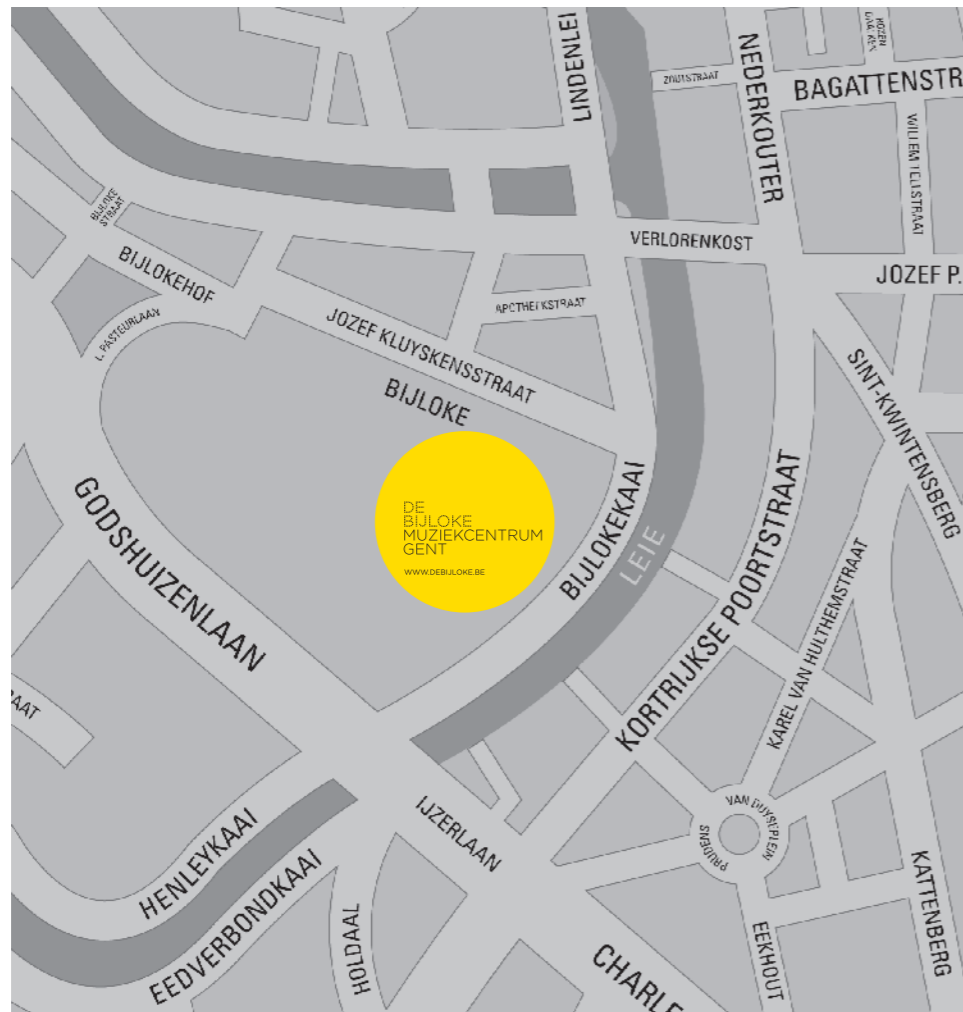
De Bijloke ligt op 5 minuten wandelafstand van het stadscentrum. Adres: J. Kluyskensstraat 2, 9000 Gent.

MET DE AUTO

Op de autosnelweg E17/E40 neemt u afrit Gent centrum. Volg 'Alle richtingen', sla onder de brug van de autosnelweg linksaf en volg richting Eeklo. U rijdt achtereenvolgens door de Sint-Lievenslaan, draait rechts mee op de Citadellaan (links ziet u het Citadelpark/SMAK), rijdt door Charles De Kerckhovenlaan en Godshuizenlaan. Aan uw rechterkant ligt De Bijloke-site. U bereikt het Muziekcentrum door langs het STAM te wandelen. U kan ook verder rijden tot aan de eerste verkeerslichten voorbij het STAM. Rij rechts de Louis Pasteurlaan in. Draai mee naar rechts: dit is de Jozef Kluyskensstraat. Ga binnen via de ingang van de Hogeschool Gent, volg de pijlen naar Muziekcentrum De Bijloke.

MET HET OPENBAAR VERVOER

Vanuit Gent Sint-Pietersstation: tram 1, halte Van Nassaustraaf of halte Verlorenkost tram 4/24, halte Bijlokehof Vanuit de stad (W. Wilsonplein - Gent Zuid): bus 6, halte Bijlokehof of halte Bijloke

ORGANISATIE

I-Brain & Ageing is een organisatie van Breinwijzer vzw ism Universiteit Gent, Universiteit Antwerpen en KU Leuven.

I-Brain & Ageing wordt ondersteund door Stad Gent, het Departement Welzijn Volksgezondheid en Gezin, het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie van de Vlaamse overheid, en kadert binnen Vlaanderen in Actie en Richting Morgen. I-Brain & Ageing participeert aan de Dag van de Wetenschap.

BREINWIJZER VZW

Breinwijzer vzw brengt actoren uit zowel de neurowetenschappen, de zorgsector als het ruime publiek samen, om zo samen te zoeken naar en richting te geven aan een maatschappelijk verantwoordere evolutie en impact van de neurowetenschappen (neuro-ethiek).

Breinwijzer is een onafhankelijke pluralistische organisatie die ijvert voor een open en participatieve dialoog op voet van gelijkwaardigheid tussen het ruime publiek, beleidsmakers en betrokken experts.

In de RVB zetelen: Prof. Rik Achten (Neuroradiologie UZ Gent, Directeur Gifmi): voorzitter, Prof. Fred Brackx (Dept. Wiskunde Analyse UGent), Prof. Christophe Lafosse (Klinische Neuropsychologie K.U.Leuven / Directeur strategie en wetenschapsbeleid Revalidatieziekenhuis RevArte), Prof. Peter De Deyn (Dept. Biomedische Wetenschappen Universiteit Antwerpen, Directeur Alzheimer Research Centrum aan het UMCG te Groningen, Directeur Instituut Born-Bunge), Dr. Ann Van Gysel (Directeur Turnstone Communications), Eva De Vlioger is de oprichter en dagelijks bestuurder.

CONTACT

Rik Achten

Woordvoerder I-Brain

T. 09 332 40 71

Virginie Ameye

Educatieve medewerker

Breinwijzer vzw

T. 0477 57 94 94

Eva De Vlioger

Coördinator I-Brain

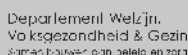
& Breinwijzer vzw

T. 0496 29 71 07

info@breinwijzer.be

www.breinwijzer.be

SPONSORS

PARTNERS

